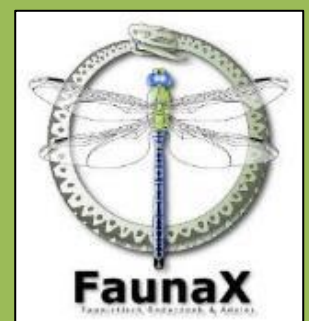

2018

Natuurtoets Ontwikkeling woongebied Birdaarderstraatweg Dokkum

Rho
—
ADVISEURS
VOOR
LEEFRUIMTE

COLOFON

BUREAU FAUNAX
Badweg 40 B
8401 BL Gorredijk
0513-435024
info@faunax.nl
www.faunax.nl
Lid van Netwerk Groene Bureaus

Natuurtoets Ontwikkeling woongebied Birdaarderstraatweg Dokkum

Gorredijk, september 2019

In opdracht van:
Rho Adviseurs

Contactpersonen:
Dhr. E. Venema

Uitvoering:
Bureau FaunaX

Veldwerk en rapportage:
Jelmer Groen

Autorisatie:
Dhr. E.P. de Boer

Foto's voorpagina:
Impressie van het plangebied

© Bureau FaunaX. Gebruik en overname van gegevens alleen toegestaan met volledige bronvermelding:
Bureau FaunaX (2018). Natuurtoets Ontwikkeling woongebied Birdaarderstraatweg Dokkum. Rapport 18150. Bureau
FaunaX, Gorredijk.

Disclaimer: In deze rapportage worden de resultaten van een onafhankelijk onderzoek behandeld. Bureau FaunaX heeft een adviserende rol en spreekt zich niet uit over de wenselijkheid van het plan waarop dit onderzoek betrekking heeft. Dit onderzoek is zo zorgvuldig en nauwkeurig mogelijk uitgevoerd. Het voorkomen van beschermde soorten is echter onvoorspelbaar. Aan dit rapport kunnen geen rechten worden ontleend. Op dit onderzoek zijn onze algemene voorwaarden van toepassing, zoals gedeponeerd bij de Kamer van Koophandel te Leeuwarden.

INHOUDSOPGAVE

1.	INLEIDING.....	1
1.1	Aanleiding	1
1.2	Doel	2
1.3	Onderzoeksopzet	2
1.4	Karakteristiek plangebied en planvoornemen.....	3
2	RESULTATEN QUICKSCAN	5
2.1	Flora.....	5
2.2	Vogels	5
2.2.1	Jaarrond beschermde vogelnesten	5
2.2.2	Overige (broed)vogelsoorten.....	5
2.3	Vissen	5
2.4	Amfibieën	6
2.5	Reptielen.....	6
2.6	Ongewervelden	6
2.7	Zoogdieren	7
2.7.1	Vleermuizen	7
2.7.2	Overige zoogdieren	8
2.8	Natura 2000.....	10
2.9	Houtopstanden	11
2.10	Overige gebiedsbescherming (niet Wnb).....	11
3	SAMENVATTING EN CONCLUSIES	12
3.1	Overzicht beschermde soorten	12
3.2	Effectbespreking en aanbevelingen.....	12
3.2.1	Vogels	12
3.2.2	Meervleermuis/watervleermuis (vliegroutes).....	12
3.2.3	Waterspitsmuis	13
3.2.4	Zorgplicht	13
3.3	Overzicht vervolgstappen.....	13
4	LITERATUUR EN BRONNEN.....	14
BIJLAGE I WET- EN REGELGEVING		
4.1	Wnb Soortbescherming.....	- 1 -
	Vogels en verstoring	- 1 -
	Vrijgestelde soorten provincie Fryslân.....	- 1 -
	Voorwaarden vrijstellingen	- 2 -
4.2	Wnb Gebiedsbescherming	- 3 -
	Natura 2000-gebieden	- 3 -

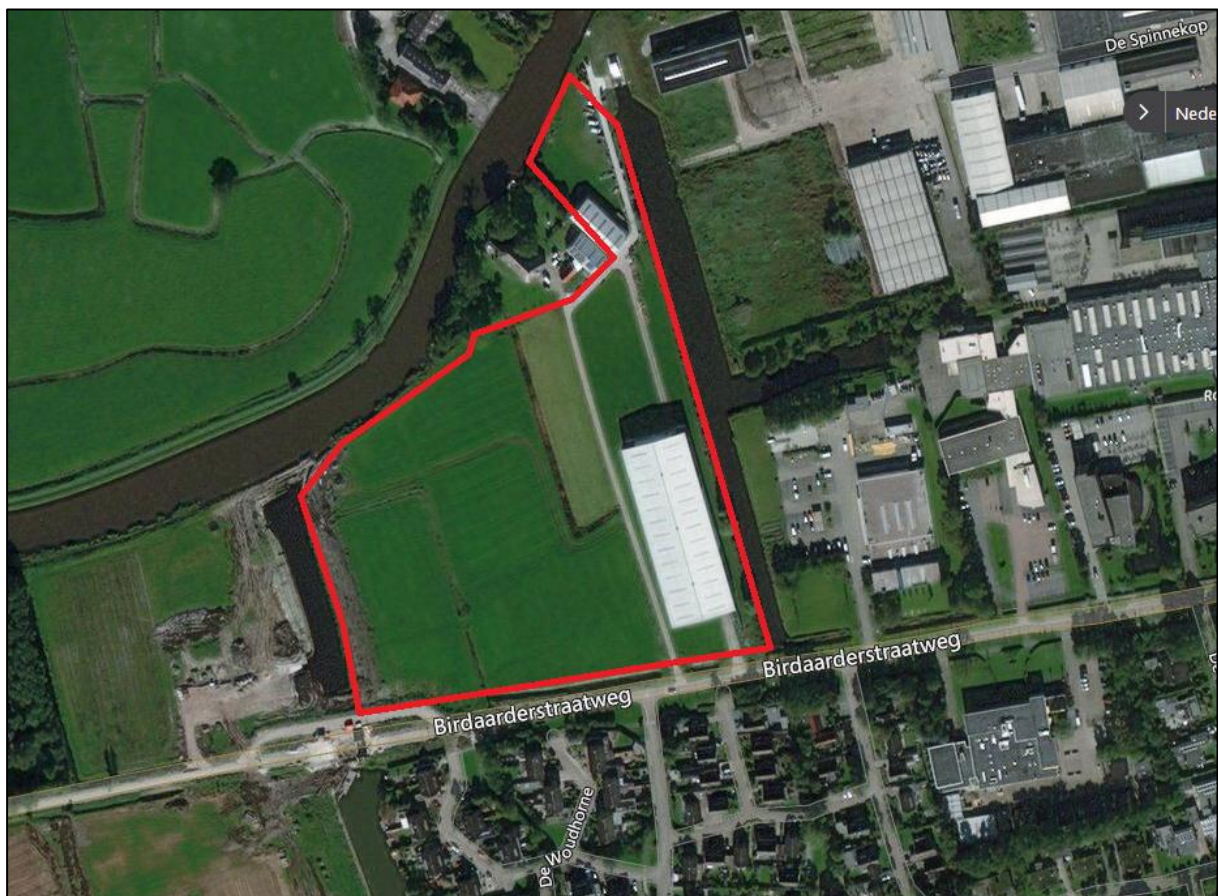
4.3	Wnb Houtopstanden	- 3 -
4.4	NatuurNetwerk Nederland / Ecologische HoofdStructuur.....	- 3 -

1. INLEIDING

1.1 Aanleiding

Rho Adviseurs is betrokken bij een te ontwikkelen woongebied aan de Birdaarderstraatweg te Dokkum, ook bekend als de Myrabelocatie. In opdracht van Rho Adviseurs is door Bureau FaunaX een eerste toetsing uitgevoerd, waarin alle facetten op het gebied van de Nederlandse Wet Natuurbescherming worden behandeld.

Ruimtelijke plannen dienen altijd te worden beoordeeld op uitvoerbaarheid, onder meer in relatie tot de vigerende natuurwetgeving (Wnb). Voor meer informatie over de Wet natuurbescherming (Wnb) en de conformerende handelswijzen wordt verwezen naar Bijlage I. Zo dient vooreerst te worden onderzocht of als gevolg van de uitvoering van het plan sprake is van effecten op wettelijk beschermde soorten flora en fauna en/of natuurgebieden (Naturazoo). Daarnaast kunnen er ook consequenties uit voortvloeien betreffende (provinciaal) aangewezen weidevogelgebieden, ganzengedooggebieden, EHS/NNN, en het kappen van houtopstanden. Om hierin inzicht te krijgen is door Bureau FaunaX onderhavige ecologische quickscan uitgevoerd. Tijdens deze Quickscan is een inschatting gemaakt van de (mogelijk) binnen de invloedssfeer van het project aanwezige beschermde natuurwaarden en de effecten van de voorgenomen plannen op deze waarden. Onderhavige rapportage geeft de resultaten van deze quickscan of natuurtoetsing weer.

Figuur 1.1. De locatie van het plangebied. Bron: www.bing.com

1.2 Doel

Deze ecologische beoordeling geeft, voor zover mogelijk, antwoord op de volgende vragen:

1. Komen binnen het plangebied (biotopen van) onder de Wet natuurbescherming beschermde soorten voor?
2. Komen binnen de invloedssfeer van de werkzaamheden beschermde natuurgebieden voor?
3. Wat zijn de mogelijke effecten van de werkzaamheden op deze beschermde natuurwaarden en -gebieden, zowel tijdens de realisatie als na afloop hiervan?
4. Voor welke soorten en hun leefgebied wordt de wet mogelijk overtreden en in hoeverre kunnen overtredingen vermeden, dan wel verzacht worden?
5. Wat zijn de te ondernemen vervolgstappen met betrekking tot het voorkomen van schade aan beschermde soorten binnen de invloedssfeer van de werkzaamheden?

Voor het beantwoorden van deze vragen zijn, naast de verzamelde gegevens tijdens het veldonderzoek, ook andere bronnen geraadpleegd. Zie hiervoor de bronnenlijst in hoofdstuk 4.

1.3 Onderzoeksopzet

Soorten

In opdracht van Rho Adviseurs heeft Bureau FaunaX het planvoornemen door middel van een ecologische quickscan getoetst aan de natuurwetgeving. Deze quickscan heeft bestaan uit een bureaustudie en een veldbezoek gebaseerd op ecologisch inzicht (*expert judgement*). Een ecologische quickscan of beoordeling is meestal de eerste stap van ecologisch onderzoek en is bedoeld om een inschatting te maken van de mogelijke effecten op eventueel aanwezige beschermde flora en fauna en/of natuurgebieden binnen de invloedssfeer van de werkzaamheden. Het veldonderzoek voor deze quickscan is uitgevoerd op woensdag 5 december 2018 en vond plaats onder regenachtige en frisse weersomstandigheden (5°C, windkracht 3). Dit onderzoek bestond uit een visuele inspectie van het plangebied, waarbij is gelet op de aanwezigheid van (sporen van) beschermde soorten en op de eventuele aanwezigheid van geschikt leefgebied van deze soorten.

Gebieden - Natura 2000

In het kader van het Europese Netwerk Natuurgebieden (N2000) is tijdens deze toetsing ook beoordeeld of er sprake kan zijn van negatieve effecten op instandhoudingsdoelstellingen van Natura 2000-gebieden. Dit is in eerste instantie een grove analyse op basis van de geplande werkzaamheden en de relevante afstand tot de meest nabij gelegen Natura 2000-gebieden. Indien eventuele negatieve effecten niet op voorhand zijn uit te sluiten en de geplande werkzaamheden niet onderdeel zijn van het vigerende Beheerplan van het desbetreffende N2000-gebied, dient dit door middel van een vervolgonderzoek (Voortoets) te worden beoordeeld.

Houtopstanden

Onder de Wet natuurbescherming worden ook houtopstanden beschermd. Er is tevens onderzocht in welke mate er sprake is van kap en of hier een meld- en/of herplantplicht aan de orde kan zijn.

Overige gebiedsbescherming

Naast de Wet natuurbescherming zijn er nog meer regelgevingen die ingaan op het beschermen van de natuur in Nederland. Dit zijn veelal provinciale verordeningen, al dan niet als uitvoeringsorgaan vanuit rijksbeleid. Het gaat hierbij om regelgeving omtrent de

Ecologische Hoofdstructuur, ganzengedooogebieden en weidevogelgebieden. Onderhavige toetsing stipt tevens kort aan of er sprake kan zijn van een conflict tussen de provinciale regelgevingen en het geplande initiatief.

1.4 Karakteristiek plangebied en planvoornemen

Het onderzochte plangebied betreft weilanden welke worden doorkruist door sloten. Tevens zijn er in het plangebied twee loodsen aanwezig. Grote bomen zijn in het plangebied niet aanwezig. Het plangebied is gesitueerd aan de westkant van Dokkum en gelegen aan de Dokummer Ee. Ten zuiden van het plangebied ligt een nieuwbouwwijk. De omgeving van het plangebied wordt gekarakteriseerd door agrarisch gebied op kleigrond en de bebouwde kom van Dokkum.

Het planvoornemen bestaat uit het slopen van de loodsen, het bouwen van woningen en het graven van een grotere waterpartij.

Figuur 1.2. Impressie van het plangebied

Figuur 1.3.: De globale nieuwe inrichting van het plangebied. Bron: Rho Adviseurs

2 RESULTATEN QUICKSCAN

2.1 Flora

De flora in het plangebied bestaat vooral uit graslandvegetatie dat gebonden is aan (matig) voedselrijke omstandigheden. Hierbij kan naast raaigras worden gedacht aan soorten als fluitenkruid, scherpe boterbloem en schapenzuring. Op basis van de aangetroffen soorten en de relatief voedselrijke omstandigheden in het plangebied, kan het voorkomen van beschermde soorten op voorhand worden uitgesloten.

- De aanwezigheid van beschermde flora in het plangebied wordt uitgesloten op grond van het ontbreken van geschikte standplaatsen voor deze soorten.

2.2 Vogels

2.2.1 Jaarrond beschermde vogelnesten

Het plangebied is onderzocht op de aanwezigheid van jaarrond beschermde nesten van vogelsoorten als huismus, gierzwaluw en kerkuil. Omdat binnen het plangebied geen grote bomen aanwezig zijn, kan het voorkomen van jaarrond beschermde nesten in bomen (bijvoorbeeld buizerd) op voorhand worden uitgesloten. De loodsen zijn grotendeels opgebouwd uit metalen componenten. Tevens zijn de gebouwen niet belegd met dakpannen. Mede om deze reden zijn er geen geschikte nestlocaties aanwezig van soorten als huismus en gierzwaluw. Ook zijn er geen ingangen gevonden via waar een kerkuil in de loodsen kan komen. Het voorkomen van jaarrond beschermde nesten in het plangebied kan daarom op voorhand worden uitgesloten.

2.2.2 Overige (broed)vogelsoorten

Tijdens het veldwerk is het plangebied tevens onderzocht op geschikt voortplantingshabitat voor broedvogels waarvan de nesten niet jaarrond beschermd zijn. Deze nesten zijn wel beschermd tijdens de broedtijd. Vanwege de omvang en de habitat in het plangebied is het aannemelijk dat hier vogels tot broeden komen. Hierbij kan worden gedacht aan weidevogels (in de weilanden), watervogels zoals de wilde eend (in de oevers van de sloten), maar afhankelijk van de dakbedekking op de loodsen zijn ook dakbroeders als de scholekster niet uit te sluiten.

- Het voorkomen van jaarrond beschermde nesten in het plangebied kan op voorhand worden uitgesloten.
- Wel kunnen in plangebied, binnen de invloedssfeer van de werkzaamheden, algemenere vogels tot broeden komen. Dit betreffen soorten waarvan de nesten geen jaarronde bescherming genieten, doch in het broedseizoen wel beschermd zijn.

2.3 Vissen

Onder de Wnb kent een beperkt aantal vissoorten een wettelijke bescherming, waaronder de **grote modderkruiper**. Deze leeft veelal in vegetatierijk, stilstaand tot zeer langzaam stromend, ondiep water met een goed ontwikkelde modderlaag en komt maar zeer zelden voor op kleigrond. Uit de omgeving van Dokkum zijn geen waarnemingen van deze soort bekend. Tevens is op de bodem van de sloten in het plangebied geen goed ontwikkelde modderlaag aanwezig. Het voorkomen van deze soort in het plangebied kan daarom op voorhand worden uitgesloten.

- Het voorkomen van de grote modderkruiper in het plangebied kan op voorhand worden uitgesloten.

2.4 Amfibieën

Binnen het plangebied kunnen verschillende amfibieënsoorten voorkomen. Een deel hiervan heeft een vrijstelling voor schade indien er sprake is van ruimtelijke ontwikkelingen. Dit zijn soorten zoals bruine kikker of gewone pad. Overigens betekent een vrijstelling geen vrijbrief voor het doden van dieren. Hier zijn enkele voorwaarden aan verbonden, waaronder de zorgplicht (zie Bijlage I).

Het voorkomen van zwaarder beschermde amfibiesoorten kan op voorhand worden uitgesloten. Dit betreffen allemaal soorten die zelden tot nooit op kleigrond worden aangetroffen. De sloten in het plangebied vormen door voedselrijkheid dan ook geen geschikt voortplantingshabitat voor deze soorten (kamsalamander, poelkikker, rugstreeppad en heikikker). Tevens zijn van deze soorten geen waarnemingen uit de omgeving van het plangebied bekend (bron: NDFF).

- Het voorkomen van beschermde niet vrijgestelde amfibieënsoorten in het plangebied kan op voorhand worden uitgesloten.
- Wel kunnen binnen het plangebied amfibieënsoorten voorkomen die door de provincie zijn vrijgesteld.

2.5 Reptielen

Het plangebied valt buiten het verspreidingsgebied van alle in Nederland voorkomende reptielensoorten (bron: NDFF). Tevens kan de aanwezigheid van deze soorten worden uitgesloten op basis van habitateigenschappen.

- De aanwezigheid van reptielen in het plangebied kan op voorhand worden uitgesloten op grond van verspreidingsgegevens.

2.6 Ongewervelden

De meeste onder de Wnb beschermde soorten ongewervelden, zoals dagvlinders, libellen, mollusken of (water)kevers hebben zeer specifieke habitateisen die in specifieke biotopen worden aangetroffen. Deze kenmerken zijn binnen het plangebied niet aanwezig. Zo is er geen geschikt habitat voor waardplanten van beschermde vlinders aanwezig en vormt het weinige aanwezige water geen geschikt (voortplantings)habitat voor beschermde libellen en waterkevers. Negatieve effecten op deze soorten ten gevolge van de voorgenomen werkzaamheden kunnen derhalve op voorhand worden uitgesloten.

- De aanwezigheid van beschermde ongewervelden in het plangebied kan op voorhand worden uitgesloten.

2.7 Zoogdieren

2.7.1 Vleermuizen

Vleermuizen verblijven in Nederland over het algemeen in bomen, in gebouwen of in andere kunstmatige bouwwerken. De loodsen in het plangebied zijn vrijwel volledig opgebouwd uit metalen componenten en bevatten weinig ingangen waardoor vleermuizen de panden binnen kunnen komen. De ingangen die er zijn betreffen metalen constructies waar vleermuizen met hun nagels geen grip op hebben en niet door naar binnen kunnen kruipen. Tevens mag worden aangenomen dat in de loodsen weinig sprake is van een bufferende werking. Op basis van deze argumentatie kan het voorkomen van verblijfplaatsen van vleermuizen in de loodsen in het plangebied op voorhand worden uitgesloten. Vanwege de afwezigheid van bomen met boomholtes in het plangebied, kan ook het voorkomen van verblijfplaatsen van vleermuizen in bomen in het plangebied op voorhand worden uitgesloten.

Figuur 2.1.: De loodsen zijn niet toegankelijk voor vleermuizen

Naast verblijfplaatsen van vleermuizen, kunnen ook vliegroutes en/of foerageergebieden van vleermuizen een beschermde status hebben als deze van essentieel belang zijn voor het in stand houden van een verblijfplaats. Als vliegroute worden over het algemeen watergangen, gebouwen of vegetatie zoals bosranden of bomenlanen gebruikt. Voor de loodsen in het plangebied geldt dat deze onderdeel van een vliegroute kunnen zijn, maar dat deze niet van essentieel belang zijn, omdat er genoeg alternatieven in de omgeving zijn. Omdat in het plangebied geen grote bomen zijn, kan op voorhand worden uitgesloten dat als gevolg van bomenkap vliegroutes worden doorbroken of verloren gaan. Effecten op vliegroutes langs watergangen kunnen niet op voorhand worden uitgesloten. Het is namelijk aannemelijk dat de

Dokkumer Ee en aansluitende brede watergangen fungeren als vliegroute voor de meervleermuis en/of de watervleermuis.

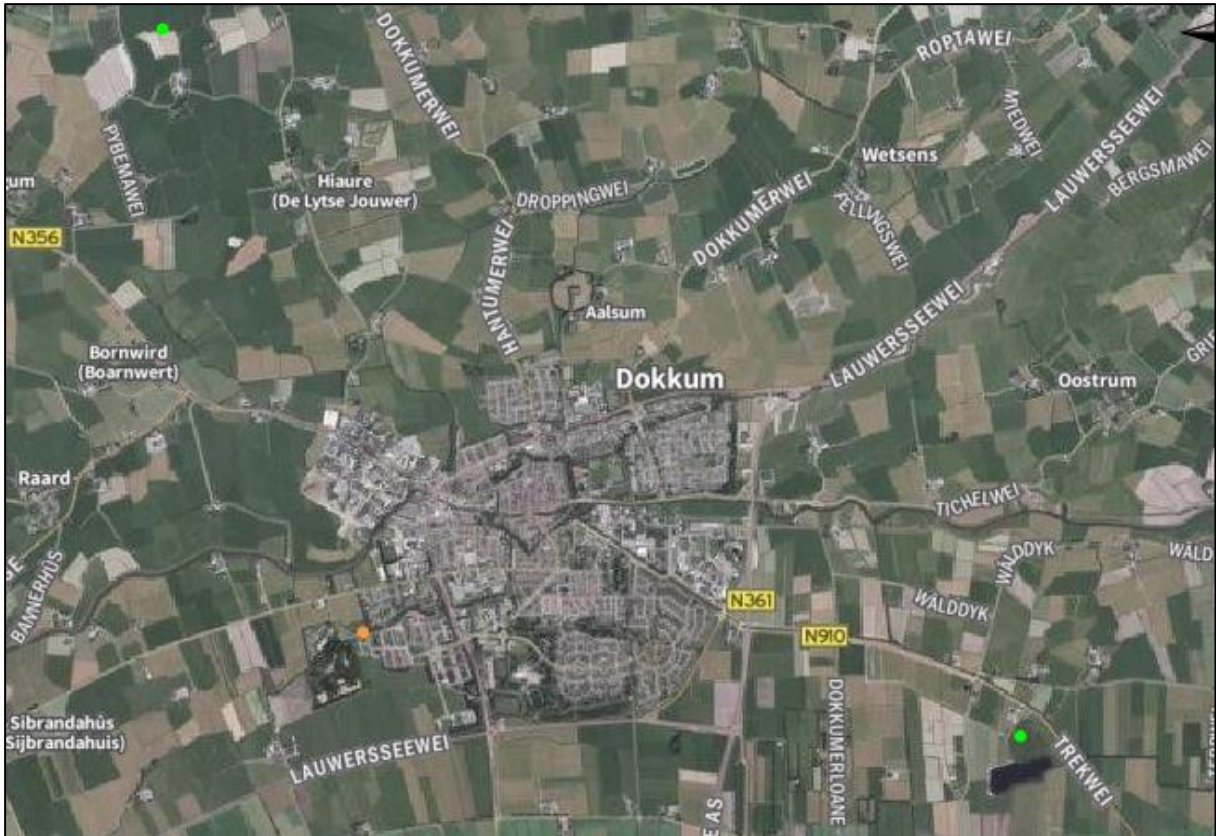

Figuur 2.2.: Om het plangebied liggen brede watergangen welke kunnen dienen als vliegroutes voor vleermuizen.

2.7.2 Overige zoogdieren

Het voorkomen van de meeste andere beschermde en niet vrijgestelde diersoorten binnen de invloedssfeer van de voorgenomen werkzaamheden kan op voorhand worden uitgesloten op basis van verspreidingsgegevens (das, boomarter, waterspitsmuis, noordse woelmuis). Tevens is voor deze soorten in het plangebied geen geschikt habitat aanwezig dan wel zijn er geen sporen van hun aanwezigheid aangetroffen. Uitzondering hierop vormt de waterspitsmuis. Van deze soort is een waarneming uit de directe omgeving van het plangebied bekend (bron: NDFF). Tevens zijn er op grotere afstand van het plangebied, maar in de omgeving van Dokkum, waarnemingen bekend van deze soort. Al hoewel dit om een gering aantal waarnemingen gaat, kan het voorkomen van deze soort niet op basis van verspreidingsgegevens worden uitgesloten. De ervaring leert namelijk dat het verspreidingspatroon van deze soort geen compleet beeld geeft, omdat deze soort een geheimzinnige manier van leven heeft en ervaring vereist is om de soort te determineren. Niet in de laatste plaats bevindt zich in het plangebied (suboptimaal) habitat in de vorm van watergangen met watervegetatie, al dan niet met rietkragen in de oeverzone.

In het plangebied komen waarschijnlijk vrijgestelde zoogdiersoorten voor, zoals de veldmuis. Voor deze soorten geldt alleen de zorgplicht (zie bijlage I).

Figuur 2.3.: Uit de directe omgeving van het plangebied is een waarneming van de waterspitsmuis bekend (oranje stip).

Figuur 2.4.: In het plangebied is geschikt habitat voor de waterspitsmuis aanwezig.

Figuur 2.5.: De watergangen (inclusief oeverzones) in en langs het plangebied vormen (suboptimaal) habitat voor de waterspitsmuis.

- Het plangebied grenst aan watergangen die kunnen dienen als vliegroute voor de meervleermuis en de watervleermuis
- Het voorkomen van de waterspitsmuis in het plangebied kan niet op voorhand worden uitgesloten.

2.8 Natura 2000

Het plangebied maakt geen deel uit van een Natura 2000-gebied en de afstanden tot de dichtstbijzijnde Natura 2000-gebieden, de Grote Wielen, de Waddenzee en het Lauwersmeer bedragen hemelsbreed minimaal 7 kilometer. Op basis van deze afstanden en de voorgenomen werkzaamheden kunnen negatieve effecten op Natura 2000 instandhoudingsdoelstellingen van deze en andere Natura 2000-gebieden op voorhand worden uitgesloten.

- Het plangebied is geen onderdeel van een Natura 2000-gebied. De afstanden tot de dichtstbijzijnde Natura 2000-gebieden bedragen minimaal 7 kilometer.
- Negatieve effecten van de voorgenomen ontwikkeling op de instandhoudingsdoelstellingen van deze en andere Natura 2000-gebieden kunnen op voorhand worden uitgesloten.

2.9 Houtopstanden

Het kappen van bomen is geen onderdeel van het planvoornemen. Hierdoor kan worden uitgesloten dat er sprake is van een plant- of herplantingsplicht.

- Er is geen sprake van de verwijdering van houtoppervlakten en/of bomenrijen bij de voorgenomen werkzaamheden.

2.10 Overige gebiedsbescherming (niet Wnb)

EHS/NNN

Het plangebied is geen onderdeel van de EHS. Een toetsing aan de EHS is naar ons inzien derhalve niet nodig.

Ganzenfoerageergebied

Het plangebied is niet aangewezen als ganzenfoerageergebied (www.fryslan.nl/beleidsthemas/ganzen_3538/). Compensatie is in deze dus niet nodig.

Weidevogelgebied

Het plangebied is niet aangewezen als (<https://flamingo.bij12.nl/pnl-viewer/app/PNLNatuurbeheerplan>) weidevogelgebied. Negatieve effecten op dergelijke gebieden kunnen dan ook op voorhand worden uitgesloten.

- Het plangebied valt niet binnen de EHS. Een toetsing aan de EHS is derhalve niet nodig.
- Het plangebied is geen onderdeel van ganzenfoerageergebied. Van compensatie is derhalve geen sprake.
- Het plangebied is niet aangewezen als weidevogelgebied. Negatieve effecten op weidevogelgebieden kunnen op voorhand worden uitgesloten.

3 SAMENVATTING EN CONCLUSIES

3.1 Overzicht beschermde soorten

In onderstaand overzicht worden de aangetroffen en potentieel aanwezige beschermde soorten en hun beschermingsstatus binnen de invloedssfeer van de werkzaamheden samengevat. In de Wet natuurbescherming zijn vooral vaste verblijfplaatsen (voortplantingslocaties zoals nesten, hollen, kraamkolonies etc.) van belang, maar ook de functionele leefomgeving die vaste verblijfplaatsen in stand houdt.

In dit overzicht zijn alleen die soorten opgenomen, waarvoor het plangebied onderdeel vormt van hun leefgebied en/of levenscyclus, en waarop eventueel in de toekomst geplande werkzaamheden van negatieve invloed kunnen zijn.

Tabel 3.1 Overzicht van aangetroffen en potentieel voorkomende beschermde flora en fauna in het plangebied.

Soortgroep	Soort	Aanwezigheid	Art. 3.1	Art. 3.5	Art. 3.10	Vrijgesteld	Advies
Vogels	Algemene broedvogels	Waarschijnlijk	X	X			Werken buiten broedseizoen of broedvogelcheck.
Zoogdieren	Meervleermuis/watervleermuis	Mogelijke vliegroute		X			Vermijden felle lichtuitstraling.
Zoogdieren	Waterspitsmuis	Mogelijk		X			Nader onderzoek of werkzaamheden oeverzones vermijden
Alle	Alle	Waarschijnlijk			X	X	Zorgplicht

3.2 Effectbespreking en aanbevelingen

Hieronder volgt een overzicht van het totaal aan aanbevelingen die ons inziens van belang zijn als het gaat om de voortgang van het project.

3.2.1 Vogels

Het is op voorhand niet uit te sluiten dat in het plangebied vogels tot broeden komen waarvan de nesten geen jaarronde bescherming genieten. We adviseren daarom om de werkzaamheden buiten het broedseizoen uit te voeren. In dat geval kan met zekerheid worden waargenomen dat er geen verstoring van een broedgeval optreedt. Voor het broedseizoen wordt over het algemeen de periode 15 maart- 15 juli aangehouden (zie 3.2.2.). Sommige soorten kunnen echter eerder of later in het jaar tot broeden komen. Als er sprake is van een broedgeval, dan is deze altijd beschermd. Eventueel kan een broedvogelcheck worden uitgevoerd waarna werkzaamheden tijdens de broedtijd van start kunnen gaan in de delen van het plangebied waar geen verstoring van broedvogels op kan treden.

3.2.2 Meervleermuis/watervleermuis (vliegroutes)

De Dokkumer Ee en aansluitende brede watergangen die grenzen aan het plangebied kunnen dienen als vliegroute voor de meervleermuis en/of de watervleermuis.

Mitigatie effecten lichtuitstraling

Onderhavige ecologische beoordeling wijst uit dat felle lichtuitstraling op de Dokkumer Ee, het Alde Sylsried en de opvaart langs de oostzijde van het plangebied een effect kan hebben op potentiële vliegroutes van vleermuizen. Bij felle lichtuitstraling moet gedacht worden aan gerichte lichtmasten zoals die gebruikt worden bij bedrijventerreinen, sportvelden en paardenbakken. In de gebruiksfase is geen verhoogd risico op felle lichtuitstraling. Op

woonpercelen wordt weliswaar verlichting toegepast, maar dit valt niet onder de bedoelde 'felle lichtuitstraling'. Alleen in de bouwfase is een mogelijk risico op lichtuitstraling vanwege de verlichting van de bouwplaats. Bij de vergunningverlening moet de uitvoerder hierop worden gewezen. Op deze manier kunnen effecten op potentiële vliegroutes worden voorkomen en is nader onderzoek niet noodzakelijk. Het is op basis van het voorgaande niet nodig om in het wijzigingsplan voorwaarden op te nemen om felle lichtuitstraling te voorkomen. Dit onderdeel is in de toelichting van het ontwerpwijzigingsplan aangescherpt.

3.2.3 Waterspitsmuis

In het plangebied is (suboptimaal) habitat voor de waterspitsmuis aanwezig. Gezien het planvoornemen zal dit habitat (grotendeels) verloren gaan. We adviseren om aan de hand van nader onderzoek vast te laten stellen of de waterspitsmuis inderdaad in het plangebied voorkomt om te bepalen of voor deze soort een ontheffing op de Wnb dient te worden aangevraagd. Dit onderzoek kan worden uitgevoerd vanaf augustus en tot er sprake is van nachtvorst.

3.2.4 Zorgplicht

Er kunnen enkele soorten voorkomen in het plangebied waarvoor een vrijstelling geldt in het geval van schade aan deze soorten (bijvoorbeeld bruine kikker, veldmuis enz.). De zorgplicht van de Wnb (art. 1.11) schrijft echter voor dat men verplicht is om alles wat redelijkerwijze mogelijk is, te doen of juist te laten om schade aan wilde planten en dieren zo veel mogelijk te voorkomen. Dit kan bijvoorbeeld tot uiting worden gebracht door altijd zo te werken, dat dieren kunnen ontsnappen en/of deze te verplaatsen naar een geschikt biotoop in de directe omgeving (bijvoorbeeld amfibieën). Deze algemene zorgplicht geldt voor elke soort en elk individu in Nederland. Mits eventuele aangetroffen dieren de kans krijgen om te vluchten en eventuele aangetroffen dieren worden verplaatst naar een plek in de omgeving die niet onder invloed staat van werkzaamheden, wordt onzes inziens voldaan aan de zorgplicht. Voor de voorwaarden waaraan de vrijstellingen moeten voldoen in het kader van de soorten waarvoor een vrijstelling geldt, wordt verwezen naar Bijlage I.

3.3 Overzicht vervolgstappen

Op basis van de hierboven genoemde effectbespreking volgt hieronder een overzicht van alle vervolgstappen die wij aanbevelen in het geval van de voorgenomen werkzaamheden in het plangebied.

- **Vogels:** werken buiten het broedseizoen (grofweg 15 maart-15 juli). Eventueel broedvogelcheck.
- **Meervleermuis/watervleermuis:** Felle lichtuitstraling op omringende waterlichamen tijdens bouw- en gebruiksfase vermijden
- **Waterspitsmuis:** Nader onderzoek aanwezigheid of werkzaamheden oeverzones vermijden.
- **Licht beschermde en vrijgestelde soorten:** Het naleven van de zorgplicht.

4 LITERATUUR EN BRONNEN

Literatuur

Broekhuizen, S., K. Spoelstra, J.B.M. Thissen, K.J. Canters & J.C. Buys (redactie), 2016. Atlas van de Nederlandse zoogdieren. Natuur van Nederland 12. Naturalis Biodiversity Center & EIS Kenniscentrum Insecten en andere ongewervelden, Leiden.

Creemers, R.C.M. & J.J.C.W. van Delft (red), 2009. De amfibieën en reptielen van Nederland. Natuur van Nederland 9. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, European Invertebrate Survey – Nederland, Leiden.

Bronnen internet

Nationale Databank Flora en Fauna (NDFF)

<https://ndff-ecogrid.nl/uitvoerportaal>

Planologische Ecologische Hoofdstructuur kaart provincie Fryslân:

<http://fryslan.maps.arcgis.com/home/webmap/viewer.html?webmap=eb4e12aa6eea4591af7cof48ef6def54&extent=120990,533762,221778,617075,28992>

Ravon

<http://www.ravon.nl/Soorten/Soortinformatie>

Sovon:

<https://www.sovon.nl/nl>

Synbiosys Alterra kaartenmachine Natura 2000-gebieden:

<http://www.synbiosys.alterra.nl/natura2000/googlemapszoek.aspx>

Verspreidingsatlas planten FLORON:

<http://www.verspreidingsatlas.nl/planten>

Zoogdiervereniging

www.zoogdiervereniging.nl

BIJLAGE I WET- EN REGELGEVING

De wettelijke bescherming van natuurwaarden valt in grote lijnen uiteen in drie delen: soortbescherming, gebiedsbescherming en houtopstanden.

4.1 Wnb Soortbescherming

De Wet natuurbescherming draagt onder andere zorg voor de bescherming van in het wild voorkomende dier- en plantensoorten. De wet bevat een aantal verbodsbepalingen die ervoor moeten zorgen dat de gunstige staat van instandhouding van alle in het wild levende dier- en plantensoorten zal blijven gewaarborgd.

De Wet natuurbescherming verdeelt beschermde soorten in twee groepen, de Europees beschermde soorten en de nationaal beschermde soorten. De eerste groep bestaat uit strikt beschermde soorten uit de Vogel- en Habitatrictlijn (art. 3.1 en 3.5). De Vogel- en Habitatrictlijn zijn richtlijnen van de Europese Unie waarin wordt aangegeven welke diersoorten en welke typen natuurgebieden door de lidstaten dienen te worden beschermd. In de tweede categorie staan de overige (nationaal) beschermde soorten (art. 3.10). Binnen de Wet natuurbescherming vullen Europese en nationale wetgeving elkaar aan. De Habitatrictlijnsoorten (art. 3.5) genieten een iets zwaardere bescherming dan de nationaal beschermde soorten (art. 3.10). Zo geldt voor de nationale soorten geen verbod op het verstoren, iets wat wel het geval is bij de Habitatrictlijnsoorten. Ook zijn de belangen waaronder ontheffing aangevraagd mag worden, voor de nationaal beschermde soorten uitgebreider dan voor de habitatrictlijnsoorten.

Vogels en verstoring

Voor alle inheemse vogelsoorten geldt dat het verboden is om in het wild levende vogels te doden of te vangen, opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van vogels te vernielen, te beschadigen, te rapen of nesten van vogels weg te nemen. Ook is het verboden om vogels opzettelijk te storen. Dit is echter niet van toepassing indien de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort. Dit kan dus ook tijdens het broedseizoen het geval zijn, als kan worden aangetoond of beargumenteerd dat de verstoring geen negatieve effecten heeft op (de kansen van) het broedsucces. Of dit van toepassing is hangt af van meerdere factoren, zoals de biologie van een soort, de fase van de broedtijd waarin het broedpaar zich op dat moment bevindt (zoals balts, nestbouw, eieren of jongen) en de mate van verstoring. Een ter zake kundige ecoloog kan in voorkomende gevallen bepalen wat wel of niet geldt als wezenlijke verstoring. In aanvulling op bovenstaande wordt er door de provincies een lijst met vogelsoorten gehanteerd, waarvan de nesten jaarrond bescherming genieten. Binnen deze categorie wordt onderscheid gemaakt in soorten met jaarrond beschermde nesten (categorie 1 tot en met 4) en vogels met *mogelijk* jaarrond beschermde nesten (categorie 5).

Vrijgestelde soorten provincie Fryslân

Hoewel de Wet natuurbescherming een nationale wet is, kunnen de provincies (als de bevoegde gezagen) soorten aanwijzen die vrijgesteld kunnen worden van de beschermde status, als het gaat om ruimtelijke ontwikkelingen. Tabel 2.1 geeft een overzicht van de via de Verordening Wet natuurbescherming door de provincie Fryslân vrijgestelde soorten (zoogdieren en amfibieën). De verordening van de Provinciale Staten van Fryslân is te vinden op <https://zoek.officielebekendmakingen.nl/prb-2016-6515.html>.

Tabel 1. Vrijgestelde soorten Verordening Wet natuurbescherming provincie Fryslân.

<i>Zoogdieren</i>	<i>Amfibieën</i>
Aardmuis	Bastaardkikker
Bosmuis	Bruine kikker
Bunzing	Gewone pad
Dwergmuis	Kleine watersalamander
Dwergspitsmuis	Meerkikker
Egel	
Gewone bosspitsmuis	
Haas	
Hermelijn	
Huisspitsmuis	
Konijn	
Ree	
Rosse woelmuis	
Steenmarter	
Tweekleurige bosspitsmuis	
Veldmuis	
Vos	
Wezel	
Woelrat	

Voorwaarden vrijstellingen

Zoals gezegd zijn de vrijstellingen onder het bevoegd gezag van de provincie Fryslân, en zijn hiermee geen onderdeel van de Wet natuurbescherming zelf. De provincie heeft de soorten zoals die genoemd zijn in bovenstaande tabel niet zonder meer vrijgesteld, hier zijn voorwaarden aan verbonden. Ten eerste is het van belang dat er geen andere bevredigende oplossing voorhanden is. Ten tweede gelden de vrijstellingen, niet in alle situaties. Deze zijn alleen van toepassing als de geplande werkzaamheden onder één van de volgende noemers vallen:

- a. in het kader van ruimtelijke inrichting of ontwikkeling van gebieden, daaronder begrepen het daarop volgende gebruik van het ingerichte of ontwikkelde gebied;
- b. in het kader van bestendig beheer of onderhoud aan vaarwegen, watergangen, waterkeringen, waterstaatswerken, oevers, vliegvelden, wegen, spoorwegen of bermen, of in het kader van natuurbeheer;
- c. in het kader van bestendig beheer of onderhoud in de landbouw of bosbouw;
- d. in het kader van bestendig beheer en onderhoud van de landschappelijke kwaliteiten van een bepaald gebied.

Ten derde is een aantal specifieke voorwaarden opgesteld (Bijlage I van de Verordening). Hierbij geldt dat indien sprake is van vangen of doden, alleen gebruik mag worden gemaakt van de in de verordening genoemde middelen en methoden. Dit is vooral van toepassing bij de vrijgestelde zoogdieren. Indien deze in winterslaap zijn en ze worden gevangen, dan moet alles er aan gedaan worden om ervoor te zorgen dat de overlevingskansen niet worden verminderd als gevolg van het vangen en verplaatsen. Voor amfibieën is het belangrijk te vernemen dat indien deze in winterslaap zijn, het niet is toegestaan ze te vangen (en verplaatsen).

Indien soorten voorkomen binnen een plangebied, is een ontheffing voor deze soort dus niet nodig. Echter, dit is niet nodig omdat nog steeds een inspanning wordt geleverd om deze soorten zo min mogelijk schade te doen, zoals is omschreven in artikel 1.11 van de Wet natuurbescherming, meer algemeen bekend als de zorgplicht. Hoewel overtredingen niet strafbaar zijn gesteld, kan het uitvoeren van de zorgplicht wel worden gehandhaafd door toepassing van een bestuursdwang. Dat betekent dat de organisatie gedwongen kan worden herstelacties uit te voeren.

4.2 Wnb Gebiedsbescherming

Gebiedsbescherming houdt in dat gebieden met belangrijke natuurwaarden wettelijk zijn beschermd. Het gaat hierbij om het Natuurnetwerk Nederland (NNN, voorheen de Ecologische Hoofdstructuur of EHS) en Natura 2000-gebieden.

Natura 2000-gebieden

Projecten of activiteiten die niet noodzakelijk zijn voor, of verband houden met, het beheer van de natuurwaarden van Natura 2000-gebieden (Vogel- en/of Habitatrictlijngebieden) en mogelijk negatieve effecten hebben op deze waarden, dienen vanuit de Wet natuurbescherming getoetst te worden. Deze toetsing vindt enkel plaats in het geval de uitvoering van een project plaatsvindt binnen de invloedssfeer van een N2000-gebied en verwacht wordt dat deze uitvoering (mogelijk) negatieve effecten heeft op soorten of habitattypen waarvoor het N2000-gebied is aangewezen.

4.3 Wnb Houtopstanden

Ook de bescherming van arealen bos en houtopstanden valt onder de Wnb, mochten deze groter zijn dan 10 are (1000 m²) of bestaan uit een bomenrij van minimaal 20 bomen buiten de bebouwde kom. De gemeente hanteert soms voor 'buiten de bebouwde kom' een andere begrenzing dan voor de Weg- en verkeerswet. Bij twijfel kan hierover bij de gemeente informatie worden aangevraagd. Als de houtopstand groter dan 10 are is of bestaat uit een bomenrij van minimaal 20 bomen buiten de bebouwde kom, dan is er een meld- en herplantingsplicht van hetzelfde areaal bos binnen drie jaar na het kappen hiervan. Niet alle boomsoorten vallen onder deze wetgeving. Populieren, wilgen, essen of elzen die zijn bedoeld voor de productie als biomassa zijn uitgezonderd, indien tenminste een keer per tien jaar wordt geoogst, de beplanting na 1 januari 2013 is aangelegd en aan een aantal beplantingseisen is voldaan. Ook kerstbomen die niet ouder zijn dan twintig jaar, kweekgoed, fruitbomen en windschermen om boomgaarden zijn uitgezonderd.

4.4 NatuurNetwerk Nederland / Ecologische HoofdStructuur

Strikt genomen valt de EHS/NNN niet onder de Wet natuurbescherming aangezien dit bepaald wordt door de provincies en niet door het Rijk.

Het Natuurnetwerk Nederland (NNN, voorheen de Ecologische Hoofdstructuur of EHS) maakt onderdeel uit van het rijksbeleid voor het creëren en vormgeven van een samenhangend netwerk van bestaande en nog te ontwikkelen natuurgebieden in Nederland. De provincies krijgen echter zelf de gelegenheid om dit naar eigen inzicht zo goed mogelijk aan te wijzen, inrichten en beheren.

Indien een ruimtelijke ingreep binnen de begrenzing van het NNN plaatsvindt moet een 'nee, tenzij' procedure worden doorlopen en zal bij doorgang van de ingreep in de regel compensatie en mitigatie noodzakelijk zijn.